

รายงานฉบับสมบูรณ์

สำรวจ วิเคราะห์ และสร้างชุมชนต้นแบบ ด้านการป้องกันอาชญากรรมอย่างยั่งยืน ๕ ชุมชน

ภายใต้โครงการขับเคลื่อนมาตรการด้านการป้องกันอาชญากรรม ตามมติคณะรัฐมนตรี

คณะทำงาน

- อาจารย์ไพสิฐ พาณิชนกุล
- รองศาสตราจารย์ ดร.พรชัย วิสุทธีศักดิ์
- รองศาสตราจารย์ บุญชู ณ ป้อมเพ็ชร
- อาจารย์ ดร.เชญพร เรืองสวัสดิ์
- อาจารย์เขมชาติ ตนบุญ
- นางสาววราลักษณ์ นาคเสน

หัวหน้าคณะทำงาน

- คณะทำงาน
- คณะทำงาน
- คณะทำงาน
- คณะทำงาน
- คณะทำงาน

กันยายน ๒๕๖๕

บทที่ ๑๑

รูปแบบโดยรวมการขับเคลื่อนการดำเนินงานขับเคลื่อนงานด้าน การป้องกันอาชญากรรม และข้อเสนอแนะงานวิจัย

๑๑.๑ รูปแบบโดยรวมการขับเคลื่อนการดำเนินงานขับเคลื่อนงานด้านการป้องกัน อาชญากรรม

จากการข้อมูลผลงานศึกษาวิจัยในบทที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่าประสิทธิภาพในการดำเนินการการป้องกัน
ในระดับพื้นที่ที่จะต้องประกอบไปด้วยองค์ประกอบความเชื่อมโยงของปัจจัยอันประกอบด้วย

- ๑) **โครงสร้างองค์กรภาครัฐ**ที่สนับสนุนการทำงานในการป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่ ทั้งใน
ระดับภูมิภาค ท้องที่ และท้องถิ่น โดยโครงสร้างองค์กรภาครัฐที่เชื่อมโยงกับพื้นที่ในชั้น
ใกล้สุดคือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่สามารถสร้างความเข้าใจในการขับเคลื่อนใน
พื้นที่รวมถึงสร้างความเชื่อมโยงไปในเชิงนโยบายกับโครงสร้างการปกครองระดับอำเภอ
และจังหวัดในการขับเคลื่อนงานความร่วมมือการป้องกันอาชญากรรม
- ๒) **การสร้างระเบียบที่เป็นที่ยอมรับในชุมชน** ในการสร้างระเบียบในชุมชนนั้นไม่
จำเป็นต้องอยู่ในรูปข้อสั่งการจากโครงสร้างภาครัฐแต่เป็นการกำหนดการจัดการโดย
เชิงยอมรับร่วมกันในชุมชนซึ่งอาจไม่จำเป็นต้องอยู่ในกรอบของการบัญญัติของ
กฎหมายหมายหรือระเบียบในเชิงกฎหมายบ้านเมือง แต่กลับเป็นการสร้างกรอบการ
อยู่ร่วมกันในชุมชน ทั้งนี้ระเบียบนี้จะต้องเกิดจากการยอมรับของพื้นที่และตอบความ
เชื่อมโยงกับโครงสร้างการกำกับสังคมของภาครัฐจึงจะทำให้ระเบียบสามารถดำรงอยู่
เป็นที่ยอมรับและเป็นส่วนช่วยขับเคลื่อนงานป้องกันอาชญากรรมควบคู่ไปกับการ
จัดการตามโครงสร้างของภาครัฐ
- ๓) **การให้ประชาชนเป็นศูนย์กลาง** จากการศึกษาที่ต้องมีการจัดสร้างระเบียบที่มีการยอมรับ
ร่วมกันซึ่งการยอมรับจะไม่เกิดขึ้นเลยหากขาดการตระหนักถึงการให้ประชาชนที่อยู่ใน
พื้นที่เป็นศูนย์กลางหลักในการจัดการปัญหาอาชญากรรมและการร่วมกันป้องกัน
อาชญากรรมซึ่งต้องทำร่วมกันกับการมีภาครัฐหรือโครงสร้างของภาครัฐเข้าไปมีส่วน
ร่วมสนับสนุนการดำเนินการของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่

- ๔) **การมีผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์** ด้วยความที่การดำเนินงานในเชิงสังคมสัมพันธ์ในการสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนควบคู่ไปกับการเชื่อมโยงกับโครงสร้างการทำงานของภาครัฐในพื้นที่ การทำงานป้องกันอาชญากรรมในระดับพื้นที่ตามงานวิจัยพบว่าจำเป็นต้องมีผู้ที่ทำหน้าที่ขับเคลื่อนงานที่มีคามเชี่ยวชาญหรือมีประสบการณ์ในการสร้างความเชื่อใจการยอมรับในการทำงานร่วมกับกับหลากหลายภาคส่วนซึ่งสร้างให้เกิดพลังในการขับเคลื่อนโครงการ และการทำงานว่าด้วยการจัดการปัญหาอาชญากรรมและการป้องกันอาชญากรรมที่จะเกิดขึ้นในอนาคต
- ๕) **การบูรณาการกับจารีตหลักปฏิบัติท้องถิ่น** ด้วยความที่การดำเนินการในการป้องกันอาชญากรรมในเชิงพื้นที่ เป็นการสร้างกรอบการคุ้มครองชุมชนจากกรณีอาชญากรรมที่อาจเกิดขึ้น การเชื่อมโยงการทำงานของทั้งภาครัฐและภาคประชาชนโดยอาศัยจารีตประเพณีหรือหลักปฏิบัติในท้องถิ่นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการป้องกันอาชญากรรมให้ชุมชนมีความสงบจึงมีความจำเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ไม่ได้หมายถึงการใช้ระบบประเพณีหรือวัฒนธรรมในท้องถิ่นอย่างเดียวแต่เป็นการใช้กรอบหรือหลักปฏิบัติที่ดำเนินการร่วมกันมาเนื่องจากในบางพื้นที่ประเพณีดั้งเดิมอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงไปบางส่วนหรือบางพื้นที่เกิดการผกผันทางสังคมกับคนในพื้นที่และต่างพื้นที่ ซึ่งการป้องกันอาชญากรรมโดยการดำเนินงานจากส่วนประชาชน ส่วนโครงสร้างการกำกับของภาครัฐจำเป็นต้องเข้าใจหลักจารีตดั้งเดิมหรือหลักปฏิบัติในชุมชนร่วมกันถึงจะทำให้งานด้านการป้องกันอาชญากรรมสามารถบรรลุเป้าหมายได้โดยผสมผสานกับการดำรงชีวิตของพื้นที่ชุมชน

รูปแบบโดยรวมการขับเคลื่อนการดำเนินงานขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันอาชญากรรม

๑๑.๒ ข้อเสนอแนะของงานศึกษาวิจัย

จากการได้ตัวแบบการป้องกันอาชญากรรมทั้งในบริบทของพื้นที่และในการสังเคราะห์ตัวแบบในภาพรวม งานศึกษานี้มีข้อเสนอแนะอันประกอบไปด้วย

การจัดการความรู้ (Knowledge Management) ว่าด้วยการป้องกันอาชญากรรมในเชิงพื้นที่ โดยการจัดการความรู้หรือ KM นั้นเน้นไปที่การ รวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในพื้นที่ที่มีการดำเนินการอยู่แล้ว ซึ่งกระจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคลหรือเอกสาร มาพัฒนาให้เป็นระบบ พื้นที่อื่นๆ สามารถเข้าถึงความรู้ และพัฒนาพื้นที่ของตนเอง โดยการศึกษาค้นคว้าที่ ความรู้ที่ฝังอยู่ในคน (Tacit Knowledge) เป็นความรู้ที่ได้จากประสบการณ์ พรสวรรค์หรือสัญชาตญาณของบุคคลในการทำ ความเข้าใจปัญหาและการป้องกันอาชญากรรม และ ความรู้ที่ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) เป็นความรู้ที่สามารถรวบรวม ถ่ายทอดการแก้ปัญหาและการป้องกันอาชญากรรม โดยผ่านวิธีการประกอบด้วยการบรรลุเป้าหมายของงานป้องกันอาชญากรรม การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาคนในการทำงาน

ป้องกันอาชญากรรม การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาโครงสร้างหรือองค์กรในการป้องกันอาชญากรรมเชิงพื้นที่ การบรรลุความเป็นชุมชน เป็นหมู่คณะ ความเอื้ออาทรระหว่างกันในพื้นที่เพื่อป้องกันอาชญากรรม^{๘๘}

ทั้งนี้ในการดำเนินการให้เกิดการจัดการความรู้จากงานวิจัยขึ้นนี้ทำให้เห็นประเด็นความแตกต่างของการดำเนินงานและความแตกต่างของรูปแบบในการทำงานเพื่อป้องกันในเชิงพื้นที่แต่ละจังหวัดพื้นที่ ซึ่งต้องมีความเข้าใจลักษณะเฉพาะในการดำเนินการป้องกันอาชญากรรม ซึ่งบางพื้นที่อาจจะเป็นการขับเคลื่อนด้วยโครงสร้างรัฐท้องถิ่น บางพื้นที่อาจขับเคลื่อนงานด้วยการทำความเข้าใจร่วมกับประชาชนในพื้นที่ที่มีความแตกต่างหลากหลายในเชิงเชื้อชาติ ภาษาและวัฒนธรรม บางพื้นที่เป็นการขับเคลื่อนจากการร่วมมือหลายฝ่ายจากภาครัฐและภาคประชาชน โดยในภาพรวมการจัดการดำเนินการจัดการความรู้เพื่อต่อยอดงานศึกษานี้จะทำให้สามารถเห็นภาพการดำเนินการที่ชัดเจนในส่วนของหลักการดำเนินการที่ดี (Best Practice) หรือ หลักการดำเนินการที่แย่ (Bad Practice) ซึ่งเป็นการจัดสร้างคู่มือในการดำเนินการป้องกันอาชญากรรมในบริบท ท้องที่ ท้องถิ่นและท้องทุ่งของประเทศไทยต่อไป

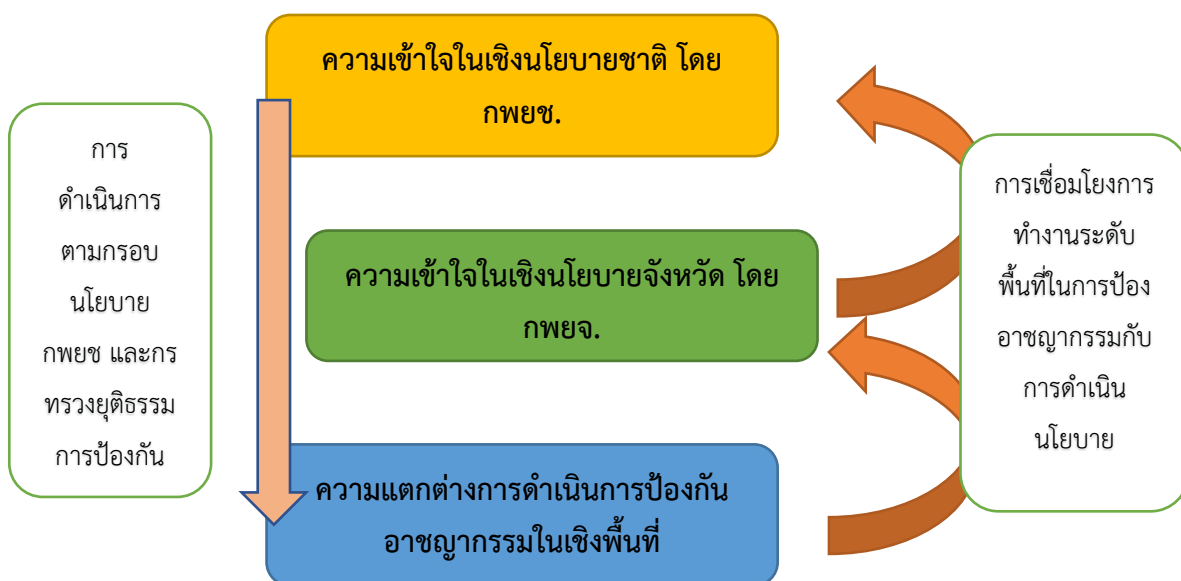
การสร้างบริบทการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้วยงานศึกษาวิจัยในเชิงพื้นที่ฉบับนี้ชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างของการขับเคลื่อนงานและโครงการป้องกันอาชญากรรมในแต่ละพื้นที่ ซึ่งในแต่ละพื้นที่จังหวัดมีกระบวนการและการเชื่อมโยงการทำงานที่แตกต่างหลากหลาย หากการที่แต่ละพื้นที่ได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันน่าจะทำให้เกิดการทำความเข้าใจร่วมกันในการป้องกันอาชญากรรม โดยทาง สำนักงานกิจการยุติธรรม อาจเป็นองค์กรหลักที่ผู้เชื่อมโยงในการให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันอันจะเป็นการขับเคลื่อนงานตามนโยบายการป้องกันอาชญากรรมที่พื้นที่ได้ร่วมแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจในการทำงานป้องกันอาชญากรรมและสามารถนำไปสู่การต่อยอดร่วมกันในเชิงเครือข่ายภาคีในระดับภูมิภาคและระดับประเทศด้านการป้องกันอาชญากรรมซึ่ง สำนักงานกิจการยุติธรรม สามารถเป็นสถาบันหลักในการเชื่อมโยงความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

การนำเสนอรูปแบบการดำเนินการป้องกันอาชญากรรมต่อ กพยจ. และ กพยช. จากการทำงานวิจัยศึกษานำเสนอรูปแบบของการป้องกันอาชญากรรมในเชิงพื้นที่ที่มีความแตกต่างกันซึ่งสามารถทำให้เกิดการรับรู้เพิ่มเติมด้านความแตกต่างกันในการดำเนินงานด้านการป้องกันอาชญากรรม และสามารถต่อยอดไปสู่การสร้างนโยบายระดับประเทศที่นำไปสู่การปฏิบัติในเชิงพื้นที่ได้จริง โดยมีความจำเป็นที่จะต้องมีการเชื่อมโยงงานวิจัยเข้าสู่การนำเสนอต่อ กพยจ. และ กพยช. เพื่อให้มีการเข้าใจร่วม

^{๘๘} ปรับปรุงมาจาก ชนาทิป ลีสิน, การจัดการความรู้คืออะไร : KM?, <http://ks.rmuts.ac.th/th/whatiskm>, เข้าถึงเมื่อ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๕

ในเชิงการปฏิบัติและสามารถต่อยอดเป็นข้อสั่งการและนโยบายในระดับชาติสู่ท้องถิ่น ทั้งนี้ในการนำงานศึกษานี้เข้าเสนอต่อ กพยจ. และ กพยช. ยังเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยสนับสนุนการสร้างนโยบายที่เชื่อมโยงกันจากบนสู่ล่าง และ จากล่างสู่บนในบริบทการกำหนดนโยบายและการนำนโยบายด้านการป้องกันอาชญากรรมไปปฏิบัติตั้งแผนภาพด้านล่าง

การเชื่อมโยงความเข้าใจรูปแบบการดำเนินการป้องกันอาชญากรรมต่อ กพยจ.และ กพยช.

การทดสอบการพัฒนาการดำเนินการป้องกันอาชญากรรม นอกจากการมีการเชื่อมโยงในระดับพื้นที่ จังหวัดและระดับชาติในเชิงการดำเนินการป้องกันอาชญากรรมแล้ว งานศึกษาวิจัยนี้เสนอให้มีการต่อยอดการวิจัย โดยดำเนินการในเชิงการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) โดยการนำรูปแบบการป้องกันอาชญากรรมในเบื้องต้นจากการศึกษาวิจัยนี้ซึ่งถือว่าเป็นการทำความเข้าใจเบื้องต้น (Basic Understanding) ของความแตกต่างในการดำเนินการป้องกันอาชญากรรมไปต่อยอดโดยการพยายามนำรูปแบบการป้องกันอาชญากรรมไปทดสอบในพื้นที่อื่นเพื่อเป็นการแก้ปัญหาอาชญากรรมและป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่อื่น ซึ่งจะต้องมีการดำเนินการในเชิงของการสร้างและพัฒนาทักษะของชุมชนในการป้องกันอาชญากรรมตามรูปแบบเบื้องต้นและพัฒนาพื้นที่ด้วย แนวทางใหม่ๆ ในการป้องกันปัญหาอาชญากรรม โดยการต่อยอดงานศึกษาในรูปแบบการการวิจัยเชิงปฏิบัติจะอยู่ในกรอบตามแผนภาพด้านล่าง

การต่อยอดงานศึกษาวิจัยในการพัฒนาการดำเนินการป้องกันอาชญากรรม

